

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrtr " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrtr " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvostvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno trisporno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " " 2krat, 4 " " " " 3krat. večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Peticija koroških Slovencev

oziroma društva „Trdnjava“ na ministerstvo notranjih zadev, se glasi tako-le:

Visoko c. k. ministerstvo notranjih zadev!

Slovinci, katerih je okoli 1½ milijon duš, stanujejo zdržema in od drugih narodov strogo omejeni; le na Dolenjem Kranjskem je nemško-kočevska zaplata z blizo 25.000 prebivalci. Ta slovenska zemlja pa je v veliko škodo razcepljena na šest kronovin, na Koroško, Štajersko, Kranjsko, Goriško, Trst in Istro. Ta razkosanost in pristranska volilna osnova ste krivi, ka so Slovenci v deželnih zborih teh kronovin v manjini in ne dosežejo svojih pravic.

Koroško ima nekaj nad 300.000 prebivalcev in tretjina, namreč nad 100.000 prebivalcev je Slovencev; pa slovenske pokrajine so tako potlačene med nemške sodnijske in volilne okraje, da je na Koroškem le en volilen okraj popolnem slovensk, čigar volilen kraj je namreč Velikovec; v sodnijskem okraji Celovškem, Beljaškem in Hermagorskem so gledé jezika slovenske in nemške občine jako neprilčno pomešane.

Volilni okraji so Slovincem na škodo po jeziku mešano sestavljeni in to naslednji:

Čisto slovenski sodnijski okraj Borovlje je s Celovškim po jeziku mešanim in s čisto nemškim sodnijskim okrajem Feldkirch zvezan v volilen okraj.

Čisto slovenska sodnijska okraja Rožek in Podklošter sta z mešanim sodnijskim okrajem Beljaškim in s popolnem nemškim sodnijskim okrajem Patermon združena v en volilen okraj.

Slednjič so Slovenci iz sodnijskega okraja Hrmagor in Trbiž, po jeziku mešanega zvezani v en volilen okraj s čisto nemškim okrajem v Kočah.

Ta razdelitev sodnijskih in volilnih okrajev je koroškim Slovincem tako škodljiva, da nimajo, če so tudi tretjina prebivalstva v deželi, v koroškem deželnem zboru ni enega poslanca, čigar glas bi zagovarjal pravice in potrebe slovenskih Korošcev. Slovenci ne morejo visoki c. k. vladi po deželnem zboru koroškem nanzanjeti svojih potreb; ker pa pomoči nujno treba in ker visoko c. k. ministerstvo dejansko vpeljava ravnopravnosti gledé raznih narodov avstrijskih po §. 19 namerava in ker se njega prevzvišeno geslo o vseplošni spravi glasi:

Ravnopravnost, pravica in resnica! naj tedaj blagovoljno sprejme predstoječo z vsim spoštovanjem, ne odločilno in resnično razloženo sporočilo o potrebah Slovencev sploh, zlasti pa slovenskih Korošcev in po svoji velemođri razsodbi poskrbi, kar je potrebnega.

V pojasnenje predmeta se predlaga s popolnim spoštovanjem zemljovid Koroške, na kateri je jezikovna meja narisana, kakor je v resnici po knjigi: Narodopis slovanský, izdal J. P. Šafařík in po novjšem preiskovanji; tudi šematizem krške škofije za l. 1871, v katerem je jezik razločen po župah (farah.)

Naslednje postave in ukazi bi bili Slovincem pred vsim potrebni: (Konec prih.)

Iz državnega zbora.

Govor državnega poslanca dr. Koste v državnem zboru 25. maja t. l. (Konec.)

V adresi ste dve misli, ki se vjemate in tretja, ki jima je naravnost v protislovji. Prva misel je: po

nikakoršni pogodbi ne sprave. Druga: Uzdrživanje ustave do zadnje i-pičice in tretja pri vsem tem za vpeljavo neposrednih volitev (veselost na desni).

Potem ko se je najpred poskušalo, vsa kraljestva in dežele te države stisniti v centralizovano ustavno državo, in to ni šlo, se zdaj poskuša s tako imenovano polovico in namerja iz tako imenovane polovice po-novi poskušnji neposrednih volitev napraviti cislajtansko državo, ktera do slej niti imena nima, (klici na levi: Avstrija! Avstrija!) in da bi v tej Cislajtaciji, v tej novo centralizovani državi (zopet klici na levi: Avstrija!) — da, Cislajtacija je lepo ime! (Trajajoč smeh na levi) da bi v tej centralizovani državi dosegli to, kar je sploh namen centralizovanja: Nadvladanje stranke.

Take cislitavske države pa ni bilo in je ne bo. (Klici na levi: Avstrija!) Avstrija je bila mogočna kot država kraljestev in dežel in njih krone se svitile, na glavi enega vladarja iz hiše habsburške in lotrinške in to mora Avstrija ostati. (Dobro na desni.) Nikdar se ne bo posrečilo napraviti nov stvor, kateri bi če bi se siloma hotelo (živ trajajoč ugovor na levi in klici: Slovenija!)

Predsednik (obrnen k levici): Prosim govorniku ne segati v besedo.

Poslanec dr. Kosta (dalje): pokopal sebe in tistega, ki bi to namerjal.

Pri nekem govoru pri kosilu se je pred malo dnevi trdilo, ka je zgodovinsko pravo v Avstriji le absolutno centralizovanje takraj Litave. To je trdenje, ki je kot šala za mizo pripuščeno, pa vendar trdenje, ktero je za vsacega zgodovinarja neresnično. Do najnovejega časa, se denes imamo kraljestva in dežele in še denes imajo ta kraljestva svoje deželne zборе kot postavodajne faktorje. (Dobro na desni.)

Poskušalo se je tudi in tudi gosp. predgovornik z one strane zbornice je to storil, da bi vprašanje državopravnih razmer v Avstriji spravili na narodno polje. Prav za prav mu moramo biti hvaležni, da je tako odkritosrčno vrazil, ka le za to gre, da bi se v porazumljenji z gospodi iz najskrajnega desnega krila vsi drugi narodi, vsa druga kraljestva in dežele potlačili in tako nadvladanje nemcev ohranilo.

Ta poskušnja je spodletela. Hvaležni smo v tem hipu zato, negledé na to, da je ta poskušnja nenaravna, nemogoča, ker avstrijskim razmeram ne prilježna, poštenosti Poljakov, kateri so kot pošten narod (priznanje v desni sredi) svoje pravice za se hoteli in zahtevali a v to se ne vdali, da bi na svojo korist tlačili druge narode. (Dobro! na desni.)

Mislím pa, da je popolnem napačno, v Avstriji državopravno vprašanje preostri v narodno. Mislím, da gre v Avstriji za to, zadovoljiti kraljestvom in deželam in da bo mogoče, ko se to dovrši, sklopiti spravo med narodnostimi, in če Vi, gospoda moja, k temu hočete dokazov, pogledite na našo (desno) stran zbornice. Ponosno smemo reči, ka imamo med seboj tudi zastopnike nemških dežel in sicer tacih nemških dežel, ki so skazale avstrijsko, staro-avstrijsko zvestobo in ktere ob enem v nemškem mišljenji niso bile omahljive, katerim pa tudi nikoli ne pride na misel, ka bi trdile, kakor denes neki zastopnik nemcev, da nemci kot taki nimajo nikakoršne posebnosti. (Dobro! na desni.)

Dalje se obrača pozornost v adresi na vnenja zavozljanja, na zedinjenje nemcev v mogočno državo ter se rabijo zadnji dogodjaji kot dokaz, ka je centralizovanje izvor moči in tako varnosti države. Nu, če ta izgled meri na dogodbe preteklega leta, potem je jako

nesrečno izbran; kajti popolnem pobija teorijo tu razvijano. Kakor znano je nemška vojska, vojska samostalnih nemških samodržcev, ki niso bili v najmanjši državni zvezi, zmagala proti najbolj centralizovani državi na svetu in dokaz izpeljan iz centralizovanje je jako nesrečno izpal. (Prav res! na desni; veselost na levi.)

Mislím pa tudi, ka je pomota, če se tu govori o združenji moči. Moči združevati hočemo vsi (Klici na levi: Da, to vidimo!), vsi hočemo spojiti sile potrebne za vzdržavanje države, in na tej (desni) strani ni nikogar, ki bi državi zabranjeval, kar jej je potrebnega. (Dobro! dobro! na desni.) Pa mi hočemo državo kot organizem, kot skupnost organično zvezanih delov, organično spojenih kraljestev in dežel, ne pa kot državo, ki svoje dele siloma drži vkup (Dobro! na desni), in jaz se oslobodujem to povdarjati, če morebiti ne mislite, da blagostanje in zadovoljnost dežel in narodov daje državi večo moč (Klici na desni: Prav dobro!) nego da se ponavljajo dogodbe, kakor za parlamentarnega ministerstva, ko sta se dva največa kraljestva brzdala le obsednim stanjem. (Priznanje na desni; ugovor na levi.)

Adresa govori slednjič o neposrednih volitvah. Prilika bode, ta predmet obširneje pretresti. Morebiti pa je denes na mestu opomniti, da se je ogromna večina deželnih zborov izrekla proti neposrednim volitvam. (Klici na levi: Večina ne!)

Zlasti pa poudarjam formelno zadevo. V to adresu — to je že drugič, da se to zgodi, ker tudi pri novembarski adresi je bilo tako — se naenkrat vrine tudi sklepanje visoke zbornice o neposrednih volitvah. Upeljava teh volitev treba celo v tej zbornici dve tretjini večine in dokler se ta za nje ne izreče, ampak manjše število glasov, je to pač večina a ne dovoljna večina za vpeljavo neposrednih volitev.

Zbog tega je to popolnem napačno početje, da se tako važni principi primešajo adresi, in se tako nekako votum zbornice poslancev v tem vprašanji hoče izposlovati v trenutku, ko odbor ravno isto vprašanje pretresa ter bode predložil poročilo visoki zbornici. (Dobro! na desni.)

Moj častiti predgovornik z one (leve) strane je rekel, ka morajo vsi, ki pošteno mislijo o Avstriji, glasovati za neposredne volitve. Mislím, da mu je ta izrek le všel, kajti mi, ki smo odločno nasprotni neposrednim volitvam, moramo jako protestovati, da bi ne mislili pošteno o Avstriji. (Dobro! na desni.)

Gosp. predgovornik in adresa izrekata celo vrsto napadov proti ministerstvu, pa vsi ti napadi ne opravičujejo visoke zbornice, stopiti pred krono, zbog tega ne, ker se sedanjim svetovalcem krone ne dokaže ničesa, kar bi utegnulo rednemu opravljanju poslov dati drugo mer, nego se vsestransko želi. (Veselost na levi.)

Mislím, gospoda moja, da je popolnem nedopustljivo, ka si prisvaja visoka zbornica sodništvo o zmožnosti ali nezmožnosti ministerstva. (Ugovor in veselost na levi.) Ostanem pri tem, da visoka zbornica nima pravice. (Pomnožen ugovor in veselost na levi; klici: čujte!) Visoka zbornica more, ako ministerstvu ne zaupa in ako ta nezaupnost opravičuje njeno postopanje se posluževati parlamentarno dovoljenih sredstev, pa pred krono stopiti in reči: Odpusti ministerstvo, ker je nezmožno, k temu nima visoka zbornica pravice (dobro! na desni; ugovor na levi; klici: čujte!), kajti o zmožnosti ministrov, ktere je Nj. Veličastvo poklicalo, sodi edino le Nj. veličastvo. (Dobro! na desni.)

Neki gosp. predgovornik na oni (levi) strani visoke zbornice je rekel, da mu je žal ali ka je dobro, da rabi postava o odgovornosti ministrov le postavnosti, ne pa tudi primernosti odločeb, katerih se je ministerstvo posluževalo, kolikor so v meji postavnosti ter je kazal na to, da tako ministerstvo, da si ni odgovorno po postavi, bode vendar odgovorno zgodovini. Stavek je pravilen, pa, gospoda moja, tastavek ne obsega samo one klopi, nego tudi te in zgodovina bo sodila o parlamentu, ako ne razume in dovrši svoje naloge, in naloge, ki je denes v Vaših rokah, ki je v srcu vsih Avstrijcev in se kliče od povsod, ona je v besedah, ktere je Nj. veličastvo izreklo svojim svetovalcem: Naredite mir med mojimi narodi! (priznanje na desni.) Te naloge se treba poprijeti, zvršiti, za njo treba pošteno sodelovati, da imamo voljo za to, se nam posreči. (Dobro! na desni.)

Naj nas ne vodijo medli (herbstlich fahle) nazori, ampak dihajmo v se pomladanski dih sprave narodov in sprava bode; in ker ta predstoječa adresa nič drugega ni nego ovira, da se ne pospeši sprava narodov, zato bom proti njej glasoval. (Živahno priznanje na desni.) —

Dopisi.

Iz Celja 28. majnika. [Izv. dop.] (Po smrti g. Antona Tomšiča.) Mi se iz dobe porotnih sodeb, katerih je rajni Anton Tomšič zavoljo neutrudljivega borevanja za svete pravice slovenskega naroda toliko tukaj prestal, dobro spominjamo, kako je večkrat izrekel, da hoče pred smrt pretrpeti, kakor bi se pustil za svoje pravično delovanje s goljufi, tati in potepuhi v ječo zapreti. In to se je, pred ko si je sam mislil, na žalost celega slovenskega naroda uresničilo. Tudi letos je državno pravdnštvo v Celji že precej široko mrežo najhujših hudodelstev in prestopkov za njega splelo, v katerem ga je loviti mislilo in na 12. junija je bila prva porotna razprava odločena. 26. majnika ob 11. uri pred poldnem, tedaj komaj dve uri po tem, ko so v Mariboru Tomšiča v postelji mrtvega najšli, je bilo pred tukajšnjo okrožno sodnijo izžrebanje porotnikov, in izžrebanji so bili naslednji glavni porotniki: 1. Veber Karl, 2. Valentinič Karl, mestjana iz Laškega trga; 3. Plentel Johan, 4. Urek Mihael, mestjana v Celji; 5. Užan Janez, posestnik v spodnjem Hrušovju, 6. Podpečan Jožef, posestnik na Slatici, 7. Lassnig Adam, usnar v Celji, 8. Vasle Anton, posestnik, 9. Spiler Martin posestnik, oba od sv. Lenarta, 10. Lenko Alojzij, posestnik pri sv. Petru v savinski dolini, 11. Vrečer Karl, mestjan v Vojniku, 12. Vošnjak Mihael, mestjan, na Laškem, 13. Solinc Filip, posestnik iz Pozovec, 14. Koser Matjaš, posestnik iz Retja, v laškem okraji, 15. Vrečer Mihael, posestnik iz Zavodnje, 16. Pajman Anton, posestnik v Škofji vasi, 17. Plavšteiner Stefan, posestnik v Kladji, 18. Würzer Raimund, inženir iz Laškega, 19. Pisanec Janez, posestnik v Černolici, 20. Spes Josef, posestnik v Lobečnem, 21. Ostrožnik Andraš, posestnik v Teharji, 22. Pevec Florjan, posestnik iz Hrušovec, 23. Bergman Jožef, trgovec v Celji, 24. Bruk Friderik, baron, posestnik pri Celji, 25. Jakob di Centa, trgovec v Celji, 26. Pravidč Jožef, profesor v Celji, 27. Pevec Jožef, mestjan v Vojniku, 28. Hecht Franc, krznar v Celji, 29. Dr. Eduard Klančnik odvetniški koncipient v Celji, 30. Hluščik Anton, profesor v Celji, 31. Janeš Franz, 32. Hostonsky Janez, trgovec v Celji, 33. Žuža Ivan, posestnik v Grižah, 34. Pajk Kaspar, posestnik v Verbji, 35. Pirnat Andraš, posestnik v Levcu, 36. Pešič Janez, mestjan v Celji. Namestniki so sledeči: 1. Albert Mihael, sodar, 2. Prater Andraš, krčmar, 3. Kamerer Franc, mesar, 4. Košer Raimund, krčmar, 5. Dr. Prossinag Robert, vračitelj, 6. Kuster Jožef, krčmar, 7. Reiber Daniel, posestnik, 8. Traun Karl, trgovec, 9. Pallos Anton, posestnik, vsi v Celji.

Iz Novega mesta majnika meseca. [Izv. dop.] Naše mesto ima že več let podružnico kranjske kmetijske družbe v Ljubljani, pa do sedaj skoro nihče ni vedel zánjo. Vodstvo tej podružnici je bilo v rokah narodnih nasprotnikov, kako pa ti znajo, to ve vsak:

vselej in povsod tako gospodarijo, če ni za lastno mavho, da vse zagospodarijo, potlej pitajo Slovence, da je berač, da nima nič, da ni sposoben za omiko in napredek, s kratka, da ni veliko boljši, nego božji volem. Rajni prošt Arko, znan iz tistega kluba, kjer sta Scheuchenstuhl in Zhuber Slovincem sovražne naklepe kovala, za njim pred kratkim umrli Fichtenau, če tudi poverjenika kmetijske družbe v Ljubljani in predsednika podružnici, nobeden se ni brigal zato, da bi društvo napredovalo. Ni bilo ne sej, ne zborov, posamezni ud ni imel nič, nego skrb, da plati. Kake slabe nasledke in koliko zamude v napredku pri poljedelstvu je to moralo imeti, o tem ni treba natančnejih pojasnil, vsak se sam lahko prepriča, ako pogleda, kako gospodari posestnik tu pri nas ali pa po drugih krajih s zemljo in z družimi kmetijskimi sredstvi. To so naši narodnjaki spoznali in resno lotili se posla, popraviti hibe in napake dosedanjega gospodarstva. Pred kratkim se je zbralo več narodnih meščanov in sklenili so, da dvignejo podružnico iz blata in jo prestrojé na čisto narodni podlagi. Začeli so urno naberati novih udov med svojimi znanci in potlej so volili nov odbor, ki je tak-le: Prvomestnik je gospod pl. Langer iz Poganic, veliki posestnik. Gosp. Langer je umen kmetovalec, sicer pa naroden sovrág, ki je že dosti zakrivil nad svojo domovino, saj ga poznate iz deželnega zbora, o svojem času bomo še račun tirjali od njega za njegovo ravnanje, ki je bilo ravno nasprotno njegovim obljubam. Čas je, da se spreobrne, še vse lahko popravi, ker ima priliko in zmožnosti. Mi mu homo vedno pazljivo na prste gledali in hudo bičali vsako pregreho, ki bi jo utegnili po sedaj storiti nad svojim lastnim narodom. Sicer pa se tudi nadajamo, da mu njegov značaj ne bo pripuščal, ravnati zoper drugi narodni odbor, kajti kot tak predsednik bi ostal v društvu in v odboru le — figurant, saj se nam ni bati samovlastnega zopernarodnega ravnanja od prvomestnikove strani pri tako domoljubnih odborikih. Drugomestnik je gospod Dragotin Rudež, veliki posestnik v Gracarjevem turnu, obče spoštovan narodnjak, da ima Dolenjska malo tacih. Dalje so izvoljeni gospodje: Dragotin Rozman posestnik in krčmar, France Kastelec, posestnik in trgovec, Ferdinand Seidl steklar in posestnik, profesor Janez Zajec, Jakob Mehora, posestnik in pek, vsi v Novem mestu, od prvega do zadnjega značajni možje in vrli domorodci, z vsim pravom jih smemo imenovati jedro tukajšnjega meščanstva in temelj narodnosti pri nas. Izvolen je tudi gospod Engenthaler, posestnik v Srebrničah, po rodu Čeh, obče spoštovan zaradi svojega umetnega kmetovanja. Število udov narašča dan na dan in ti možje v odboru so nam s svojo vednostjo in izkušnostjo porok, da bode novomeška kmetijska podružnica za Dolenjsko najlepši sad brodirila.

Iz Radoljce, 27. maja. R. C. P. [Izv. dop.] Kakor ste že poročali je deželna vlada v Ljubljani prvi odlok glede tabora popolnem potrdila, zraven pa še 2. točko: „gozdne zadeve na Gorenjskem“ zaradi ve like nevarnosti zbrisala. Smelo bi se toraj le o dveh rečeh na laškem taboru govoriti, namreč: o vpeljavi slov. jezika v urade in šole in pa o pomočnem društvu; vse drugo pa je zlo nevarno, kar nam je povedala gosposka. Taborski odbor pa je ali zlo neveden, ali pa še bolj trdovraten, da noče od vladnih gospodov se podučiti dati, dosti, vložila se je že pritožba do ministerstva, ktero bode zdaj imelo priliko pokazati, koliko ga je volja spoštovati enakopravnost in toliko povdarjano avtonomijo.

Toliko pa že denes rečem, da hočemo na Gorenjskem taborovati, ako bi tudi imeli govoriti le kako se korenje žanje, repa strže in pšenica sadi. Tudi me ni volja že denes obširnejši pisariti o birokratičnem rogoviljenji proti taboru; — le nekaj družega hočem spominjati.

Za gotovo je znano, da je Wurzbach ves svoj vpljiv porabil, da bi se ne taborovalo, in „Tagblatt“, kteremu je iz prav zanesljivega vira vsako dejanje in nehanje naših vladnih mamelukov znano, je naravnost trdil, da je Wurzbach cele pole dolg memorandum proti taboru napisal.

Žal mi je, da jaz tega memoranduma nisem videl, dasiravno si lahko mislim, da je bil spisan kakor so navadno gorenjski dopisi „Tagblattovi“, vendar bi rad naslednje zvedel: Ali je deželna vlada prepovedala drugo točko zato, ker se je bilo bati, da bi se memogredoč ne omenjalo dogodeb, kakoršne je dopis iz Radoljce v 9. številu letošnjih „Novic“ poročal o radoljski sekvestraciji? in ali ima Wurzbach o tem kaj zasluge??

Da se tabora naši uradniki bolj boje, kakor hudič križa, temu se jaz ne čudim, ker poznam krajne razmere natanjko. — Čudno se pa mora zdeti drugim, kterim naši uradniki, pravi pravcati unicum birokratične korupcije, niso znani.

Nevednost naših uradnikov je tolika, da mislijo, ka na taboru se hoče ljudstvu slikati naših uradnikov prava podoba; da se bode na taboru ljudstvu pripovedovalo, da je v Radoljci preiskovalni sodnik H..., kteri se s ženskami po krčmah krega, z možkimi se ne upa od tistega časa, ko ga je počastil neki klepar v kavarni z imenom „osel“, in mu ponujal klofuté, kterih se je vendar toliko zbal, da je kljubu vsi pijanosti hitro svoje grešno truplo v varno zavetje odnesel. Mislijo dalje, da se hoče ljudstvu slikati še drugi c. k. mož B..., kterega je priprost delalec v krčmi, v pričo mnogo zbranih kloftal, zaradi njegovih sitnih lastnosti; da je že doletela našega c. k. knjigovodja K. redka sreča, biti vržen od navadnih železničnih delalcev zadnje vrste iz kavarne, in kar bi se dalo še povedati, iz škandalne zgodovine naše c. k. gosposke.

Le tako je mogoče biti tolik sovražnik taboru; ko bi naši uradniki rajši malo več opazovali in se kaj učili, kakor pa se vadili v tacih lastnostih, zbog kterih jih potem take časti dolete, bi pač videli, da je narodnim voditeljem le na tem, da ljudstvo p o d u č e, ne pa šuntajo. O svojem času hočem že zopet poročati, ali, kako in kdaj se bode taborovalo.

Iz Zagreba 3. jun. [Izv. dop.] Pri volitvah 30. in 31. maja in 1. junija v Virovitiški županiji so bili izbrani sledeči poslanci: v Virovitiškem okraji narodnjak medicinae dr. Kviring, v Osečkem okraji narodnjak posestnik Pavel Kolarič, v Dlaljskem okraji narodnjak Popović, pravoslavni parok, v Djakovačkem okraji narodnjak dr. Ignac Brlič, v Voćinskem okraji narodnjak selski sodec Magenheim, v Valpovščini narodnjak Furlič, v Kutinsko-Pakraškem okraji narodnjak Turelli, v trgu Djakovo narodnjak Mirko Horvat. Od magjaronskih kandidatov bili so izbrani: v trgu Virovitici mameluk Gvozdanovič z večino štirih glasov, v Našičkem okraji posestnik Mihalevič in v Miholjaškem okraji bivši Zagrebški veliki župan Mirko Bogovič. Od dosedaj izbranih 47 poslancev jih spada 40 na narodno, 7 pa na magjaronsko stranko. Od te sedmerice so pa samo trije ali štirje ki spadajo med „öhlfarb-magjarone“, ostali so slabiči omahljivci, ki jih, kakor veter tratiko, vsakdanja politična sapa zdaj sem zdaj tje pripogiblje. Za magjaronsko stranko bili so volilni okraji virovitiške županije izmed vseh še najbolji vspeli obetajoči, pa vendar so med 10 poslanci samo 3 magjaroni izbrani bili! Če se magjaronom posreči, utegnejo pri ostalih volitvah morebiti še dva poslanca pridobiti, več pa ne. Skoro se bo prašalo: magjaronstvo kje si?

Denešnja naša situacija ima ta značaj, da razne vesti, razni glasovi naglo drug drugega podijo. Vse kaže na to, da se važne politične in administrativne premembe bližajo, in posebno to je, kar raznim kombinacijam in vsakovrstnim konjekturam vrata na široko odpira. Tako se čuje, da bo z razvojničanjem graničarskih regimentov „Križôkov in Gjurôkov“ vendar v kratkem resnica. Dotična kraljeva uredba se pričakuje vsaki dan. Obadva regimenta se bodeta v eno županijo broječo 150.000 duš zedinila. Za prvega velikega župana se čuje, da bo oberstlajtenant Trnski imenovan. Trnski je skoz in skoz narodnjak in slaven hrvašk pesnik, za to mesto se bi težko bolji našel. Nadalje se čuje, da pride na mesto Bedekoviča feldmaršallajtenant baron Filipovič za bana, Strossmajer pa na mesto Mihaleviča za prabiskupa v Zagreb. Mihalevič se bo kje na Ogorskem z drugo prestolico odškodoval. Ali so to narodnjaška pia desideria, ali je kaj resnice na teh glasovih, tega ne vem. Tudi o tem se je že

čulo, da se bodeta „Zatočnik“ in „Südslavka“ prvega julija v Zagreb preselila, ter da bo do tistega časa naša vlada potem administrativne naredbe avstrijski tiskarski zakon s porotami vpeljala. To je baje Šuhaj Vončini obečal, ki je nalašč zavolj tega pri njem bil, ali bo ostal Šuhaj mož beseda, to se mora v kratkem pokazati.

Politični razgled.

Odgovor cesarjev na ustavoverno adresu je njene stvaritelj osupnil tako, da se je seja na denes prelozila. Med tem se posvetujejo ustavoverci v klubu, bi li budget dovolili ali ne. „N. fr. Presse“ trdi, da imajo že 70 glasov proti dovoljenju budgeta, pa da so samo ustavoverni veliko - posestniki še omahljivi. Kakor se nam javlja iz dobrega vira iz Dunaja, se namerava v vladinih krogih za slučaj, da bi se budget ne dovolil, razpustiti državni zbor ter sklicati nemudoma izvanreden vladin svet (Rath der Krone) iz vsih deželnih zborov, izbravši si najodličnejše spravoljubne zastopnike. S temi bi se potem dalje posvetovalo o akciji.

Ustavoverni nemški listi se srdé nad nekaterimi ustavovernimi poslanci, katerim je strah šinil v ude in kateri, dasiravno so glasovali za adresu, sedaj v klubu govore, da naj se budget privoli, vsled tega brezupnost v ustavovernem taborju in sklep, ka bodo položili mandate, ako ne zmorejo.

Obravnave s Čehi še niso končane. Govori se, ka vlada ponuja Čehom naslednje koncesije: Ustanovljenje najviše sodnije za Česko in Moravsko v Pragi; Šlezija kot kronovina bi prenehala ter se razdelila v dva okrožja, Tešinsko okrožje bi pripalo Galiciji, Opavsko Moravski; deželnega ministra za Česko; česko vseučilišče. Za vse to pa bi morali Čehi po končanem českom deželnem zboru v državni zbor, ki bi se sklical „ad hoc.“

Kakor na Dunaji je denes tudi v Versailles vihrno zborovanje, kjer so na dnevnem redu volitve pricov Orleanskih ob enem pa tudi obravnava, ali se odpravi postava, po kateri so Orleansci zavselej pregnani.

Narodni zastop je dovolil 1.053.000 frankov, da se Thiers-ova hiša zopet sezida, ktero so uporniki razrušili, dalje se zagotavlja, ka se bo Thiers-u pooblastilo podaljšalo.

V Parizu še vedno lové in streljajo upornike ter preiskujejo hiše. Na smrt obsojeni so vsi udje ali vodje komune, požigalci in vojaki, ki so k upornikom ubežali. Vsi drugi se odpeljejo v ječe, tako da za porov primanjkuje. Tudi Pascal Grousset, o katerem se je brzojavilo, ka je ubežal v Švico, je v Parizu vjet. Felix Pyat je baje tudi še v Parizu, pa ga še niso zasacili. S tema dvema bi bili glavni vodje upora uničeni. Rochefort-a še niso vstrelili, ker je nevarno zbolel.

Velik strah je zbudila po francoski vest, ka komunistična zarota sega tako daleč, popaliti in požgati večino mest in se delajo vsled tega za javno varnost najskrbnejše priprave.

Ruski car odpotuje v Berolin, kamor je knez Gorčakov že 2. t. m. dospel.

Po turških telegramih je upor v Albaniji končan.

Knez črnogorski je oskrbel parno brodovje na Skadrskem jezeru.

Razne stvari.

* (Tacenjske Slovenke) so nam poslale po pošti jako lep venec s trobojnimi traki in napisom: „Al' roži so le kratke ure dane!“ — Za tabo zgodaj nam oko rosi.“ — Nepozabljivemu Tomšiču, Tacenjske Slovenke.“ — ktereja smo včeraj položili na prerani grob. Srčna hvata za domoljubno sočutje iz njeznih sre! Živele!

* (Zadnje besede gosp. barona Konrada.) Iz jako zanesljivega, za nas popolnem nena-

vadnega vira se nam iz Ljubljane poroča: Ko je magistratni svetovalec gosp. Guttman pri gosp. Konradu slovo jemal, mu je ta rekel: „Mein lieber Herr Guttman, machen Sie sich darauf gefasst, dass Sie in einem halben Jahre einen nationalen Gemeinderath haben werden.“ In ko se mu je k slovesu predstavljal deželni odbor, je Konrad vse druge nekako preziral a pečal se osobito z gosp. dr. Bleiweisom rekoč: „Mein lieber Herr Doctor, es freut mich und ich lege ein besonderes Gewicht darauf, mich von Ihnen, als Führer der Nation, verabschieden zu können. Verharren Sie auf dem Wege, den Sie bisher Ihr ganzes Leben gewandelt, denn derselbe allein ist geeignet zum Heile Ihres engeren Vaterlandes Krain, der gesammten slovenischen Nation, sowie zur Consolidirung der gesammten Monarchie beizutragen.“ Mi bi sicer Konradovim besedam ne pripisovali posebne vrednosti, da niso izrečene v trenutku, ko mu ne treba dalje dobrikati tej ali onej stranki, v trenutku, ko odpotuje na gorenje Avstrijsko. Zlasti pa so te besede pomenljive, ako še pristavimo, da je gosp. baron osupnena in obledelega Dežmana popolnem preziral. Dežman je bil „paff“ in ljubše bi mu bile vsakako znane „zadnje besede“ šegavega Ribničana: „Med, cüker pa tržaške figo!“ Je li bil Dežman pri tem ogovoru „Mann am rechten Platze“ je menda sam najbolje občutil. —

* (Uradniška spovednica.) Iz Novega mesta se nam v tem oziru poroča: Predsednika pri okrožni sodnji, Antona Gertscher-ja poznate že iz rajnega „Pavlihe“. Pravijo sicer, da zna slovenski in piše precej dobro, ali pokazal še ni nikoli; svetovalec dr. Dragotin Wolf zna govoriti in pisati slovenski, če hoče, pa neče; svetovalec Raimund Zhuber, pl. z Okroga, noslja kranjsko „špraho“ slabše nego ljubljanske kubarice, pisati ne zna nič in je kot ud račjega kluba in vodja nemške kazine ex officio zaprisežen sovrag vsemu, kar po slovenskem diši; on je za Scheuchenstuhлом — slabega spomina pri nas — prevzel terorizacijo narodnih uradnikov; svetovalec dr. Andrej Vojska je bil pod Scheuchenstuhлом „gemassregelt“ zarad izvrstnega znanja slovenskega jezika v besedi in pisavi in zarad odločnega značaja v narodnih vprašanjih; Vajkard vitez Gandini govori kranjsko špraho, slovenski pisati ne zna; pristav Jože Gerdešič zna slovenski jezik popolnem v besedi in pisavi. Avskultantje: Jaka Derganc in Raimund Schwinger znata oba slovenski pravilno pisati, pa živita v božjem in Zhubrovem strahu; avskultant Staré pozna našo literaturo izvrstno, govori in piše dobro, vendar sovraži kot kazine tajnik narodnjake kakor belega grila; avskultant Weiglein ne zna slovenskega jezika, pa se ga neki pridno uči in vadi. Ravnatelj pomočnih uradnj Wagner lomi kranjsko špraho za največo silo, pisati ne zna nič; pristav Martin Mohar zna pravilno govoriti in pisati; oficijal pl. Russ govori slovenski, tudi bi se morda navadil pisati, pa čemu, če ne smé; oficijal Janesch govori kranjsko „regiments-špraho“, slovenski pisati ne zna; diurnisti: Jereb, Vinko pl. Gapp, Premšak, Peruzi in Kamenšek znajo vsi slovenski govoriti, in bi tudi pisali, ko bi smeli. Državni pravdnik Jaka Hren zna slovenski čisto pravilno govoriti in pisati, enako tudi njegov namestnik Ljudevit Jordan; pisar Pisek ne zna nobenega jezika pravilno. — Okrajna sodnija: svetovalec Logar in pristav Janez Jagodic znata oba slovenski pravilno govoriti in pisati; vodja zemljiščnih knjig Sorko govori kranjsko špraho; oficijal Burghard ne zna nič nego kranjsko špraho, in grdi vse, kar je slovenskega; Miha Grebenc govori slovenski, pisal bi tudi, da je ravno treba; Miroslav Weglitsch je nemeč in ne zna slovenski; pisarji Jože Sorré, Reich in Binder govore le kranjsko špraho, slovenski pisati ne znajo; Bohrmann zna slovenski jezik v besedi in pisavi. — Politični urad: O okrajnem predstojniku, hetmanu Jožefu Ekel-nu pravijo, da zna slovenski govoriti in pisati, pa dokazov, da je tako, nimamo nikakoršnih, da govori kranjsko špraho, to dobro vémo; poverjenik Schaschel pravilno govori in piše slovenski; o Jeretinu, njegovem namestniku ne vémo od tod še nič

povedati, ker je še le prišel; oficijal Neckermann govori le kranjsko špraho; dninar Ant. Gruden zna samo kranjsko špraho in sovraži vse slovensko; Filip Tratnik, davkarski nadzornik in dr. Žiga Bučar, okrajni zdravnik, oba izvrstno govorita in pišeta slovenski; inženir Leinmüller je nemeč, pa se vadi slovenskega jezika; njegov pristav Dragotin Doxat slabo lomi kranjsko špraho. Pri davkariji zna samo Vekoslav Kenda slovenski govoriti in pisati, kar tudi dejansko kaže; davkar Tobouré, kontrolor Piskar, Dolinšek in Reichel govore samo kranjsko špraho, slovenski pisati ne znajo. Javni bilježnik Miroslav pl. Formacher ne zna slovenski ne govoriti ne pisati; odvetnik dr. Janez Skedl, zagrizen sovrag vsemu, kar je slovenskega, in brumen prusko-nemšk liberalce, govori kranjsko špraho kakor bi otrobe vezal, pisati še tega ne zna; odvetnik dr. Jože Rozina zna slovenski govoriti in pisati, vendar se pri njem le po nemški uraduje; odvetnik Janez Ogrinc zna slovenski govoriti in pisati, če pa bo slovenski jezik v njegovi pisarnici kaj prostora našel, to bomo še le videli, ker ni dolgo, kar je odvetnik postal.

* („Jugoslavija“) tako se bode imenoval list, ki začne izhajati od 1. julija počenski vsaki teden v veliki osmini kakor „Mlada Srbadija“ v Bukurestu. Cena mu bode za Avstrijo celoletno 7 gold., polletno 3 glđ. 50 kr., četrtletno 1 glđ. 75 kr. a. v. Naročnina se pošilja pod naslovom „Imprimerie A. Andrič, Bucarest, Intrarea Rosetti Nr. 7, dopisi pa vredništvu „Jugoslavije“ (Redaction du journal „Jugoslavija“ Bucarest.) Ker je vrednik listu gosp. Jovan Pohar, po rodu Slovenec iz Begunj na Gorenjskem, znan kot značajan in podvzeten domoljub, ker bo po programu soditi — ktereja nismo mogli listu priložiti, ker nam je bil v mnogo prepričanem številu doposlan — list zastopal pogumno jugoslavenske ideje, ga živo pripočamo vsim našim bralcem. — „Obstanek lista ni nikakor osiguran, vrednik je bil ves čas svojega življenja siromak, ali nikdar ni menjal svojega preverjenja. Sedaj stopa na javnost in se naslanja na mnogobrojno naročbo“, tako piše vrednik. Želimo mu iz srca najboljši vspeh

* (Razlagovega „Pravnika“) združeni 9. in 10. številka obsegati naslednji zadržaj: Odvetništvo (konec). — Hudodelstvo težke telesne poškodbe (dalje). — Iz narodnega gospodarstva: Zamemba veljave za zeljavo. — Posilno delalnice. — Je li silobran za varstvo telesne celote postavno dopuščen. — Povračilo stroškov kazenskega ravnanja. — Vstanovitev škode pri gozdnih tatvinah. — O deležnosti pri tatvini. — Razlastitev za napeljavo vode železnici potrebne je pripustljiva. — Prekoračenje uživanja sosesesti je motenje posesti. — Kdo sme zbere volilcev za volitvene pogo-vore sklicevati. — Odškodovanje za posekana drevesa na občinskem zemljišči. — Načrt novega reda za mero in vago. — Črtice.

* (Kapital in inteligencija.) Nekako ba-haški pripoveduje „Tagblatt“, da se je veselice na korist Tegetthof-ovega spominka v kazinskem vrtu udeležilo okolo 600 oseb, na konci pa klaverno pristavi, ka je bil čisti donesek le 42 glđ. 80 kr. Po znanem Adam-u Riese-ju pride tedaj na vsako osobo gotovih 7, rekše: sedem kebrov, kar je več pa naj vtakne v žep penny a liner „Tagblattov.“ Nur nobel!

* (Novo kat. politično društvo) se je pričelo na binkoštni ponedeljek v Vuzenici (Saldenhofen).

Izviren telegram „Slov. Narodu.“

Iz Dunaja, 3. junija.

Tužna osieča. Žalostnim gubitkom Tomšiča neustrašnog borioca narodne sviesti i slavenske uzajemnosti te kliče slava njegovoj uspomeni „Velebit“.

Glasovi izmed občinstva.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene odgovornosti.)

Iz odbora kat.-tiskovnega društva.

Po želji večstransko izrečenej, naj bi kat.-tiskovno

društvo tiskarnic o si priskrbelo, stopil je odbor z osnovelem nove tiskarnice v Mariboru v dogovore. Po zvestih preračunih, kateri so se v odborovih zasedanjih na tenko preudarjali, je odbor misel o nakupljenji tiskarnice opustil.

Zarad spisovanja društvenih knjižic kakor tudi zarad podpiranja društvenega lista („Slov. Gospodarja“) s sestavki, kateri list bode društvo s 1. julijem izdajalo, obrača se odbor k pisateljem slovenskim z vabilom, naj društvu prostih in lahko razumljivih spisov državopravnega, cerkvenega narodogospodarstvenega, npravstvenega (moraličnega) kakor sploh po dučnega sodržanja pošiljajo. Ti spisi naj so ali večja, samostalna dela (po več tiskanih pol) ali pa tudi kratki sestavki v podobi časopisnih dopisov in drobnejših knjižnih člankov. Na grade za takove spise se bodo po tiskanej poli proračunale in izplačevale; pogodbe pisateljev se bodo rade v ozir jemale. Vse spise in dopise, kateri so „Slov. Gospodarju“ namenjeni, sprejema v imenu vredništva g. dr. Josip Ulaga, profesor bogoslovja; pošiljajo pa se tudi neposredno g. vredniku dr. Mat. Prelogu.

Ob enem se naznanja gg. društvnikom kakor slovenskemu občinstvu sploh, da od 1. julija list „Slov. Gosp.“ izhaja pod sledečimi pogodbami: Naročnina mu je tista kakor do sedaj (3 for. za celo leto, 1 for. 50 kr. od 1. julija do novega leta.) Vsi dosedajni predplatniki ga dobivajo tudi zanaprej, namreč oni, ki so za celo leto že platili ali kateri ga še do 1. julija predplatijo. Oni udje tiskovnega društva, ki so deležniki, dobivali ga bodo na društvene stroške brez doplačanja; p od p o r n i k o m društva se pa bode za 1. for. od 1. julija do novega leta pošiljal. Deležniki in podporniki naj se tedaj še ta mesec junij za list oglašijo (po oblaščenjih ali neposredno) in podporniki naj tudi znesek za list pošljejo.*) O ustanovnikih društva velja ravno tisto, kar o deležnikih in podpornikih, dokler se § 4. pravil ne popravi, kar misli odbor v kratkem storiti.

V Mariboru 1. junija 1871.

Za odbor: Janko Pajk, predsednik.

Za Tomšičev spominek:

	Prenesek . . .	101 gld. — kr.
Gosp. Matija Kavčič, trgovec v Šentjurju	5	—
dr. Franc Radey v Mariboru	5	—
Ivan Polanec, profesor	1	—
Martin Kovačič, podravnatelj v semenišči v Mariboru	5	—
Jakob Bohinec, spirituval.	5	—
Jože Pajek, gimnazijalni profesor in mestni kaplan	2	—
dr. Jože Fleck, mestni vikarij	2	—
Franc Kosar, Korar	2	—
Matija Modrinjak, korar	2	—
dr. Jože Ulaga, prof. bogoslovja	2	—
Matija Rola, korni vikarij	2	—
Neimenovan prijatelj	5	—
	2	—
Gosp. dr. Ferdinand Pogačnik, odvetnik na Dunaji	10	—
Iz Celja od tamošnjega odbora:		
Gosp. Miroslav pl. Treuenstein, nadnazornik	5	—
dr. Štefan Kočevar, c. k. okrajni zdravnik	5	—
Ivan Janežič, trgovec	3	—
Josip Gécelj, nadzornik „Slavije“	3	—
Franjo Pliker, trgovski pisar	1	—
Jakob Kobilica, marelar	1	—
Josip Hauswirth, veliki posestnik	2	—
Franjo Ogradi, opatov tajnik	1	—
Ivan Petrič, trgovski pomočnik	—	50
Moric Ripšl, trgovec	1	—
Andrej Ripšl,	1	—
Peter Kamaj, barvarski mojster	1	—
Janez Gallizier, trgovec	1	—
Mihael Miheljak, c. k. bilježnik	3	—
Jakop Krušič, kavarnar	2	—
Josip Turin, duhoven	1	—
Juri Bezenšek, duhoven	1	—
Matija Vodušek, infulirani opat	3	—
S. Orošek, c. k. gim. profesor	2	—

*) Te pogodbe veljajo samo za letošnje drugo poletje. Denarji naj se blagovoljno po poštinih nakaznicah (Postanweisung) „administraciji“ lista pošiljajo.

Gosp. Josip Toplak, učitelj v pokoji	2 gld. — kr.
„ Franjo Krušič, gostilničar	1 „ —
„ Dr. Avgust Žurbi, odvetnik	3 „ —
„ Anica Zorzini-jeva, posestnica	1 „ —
„ Vekoslav Pesarič, c. k. deželne sodnije svetnik	3 „ —
„ Ivan Krušič, c. k. profesor veroznanstva	2 „ —
„ Juri Simon, nadnatakar	2 „ —
„ A. Pirnat, rudarski vodja	2 „ —
„ Dragotin Zabukošek, odvetniški pisar	1 „ —
Skup . . .	204 gld. 50 kr.

Dunajska borsa 5. junija.

Enotni drž. dolg v bankoveih	59 fl 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69 „ 10 „
Kreditne akcije	280 „ —
1860 drž. posojilo	98 „ 60 „
Akcije narod. banke	7 „ 79 „
London	124 „ 85 „
Srebro	122 „ 75 „
Napol.	9 „ 91 „

!! Kranjskim zidarjem !!

Viljem Treo,

stavbeni mojster v Ljubljani na kapucinskem predmestju, hišna št. 82,

jemlje pridne, delavne in marljive zidarje, posebno Gorenjce, za prav dobro plačo in dalje časa v delo. Plača se ravna po storjenem delu, delo čez uro pa se plačuje posebno dobro in po povišani ceni tako, da si priden in delaven zidar zasluži po 1½ do 2 gld. na dan. (2)

Dr. Maksimilijan Samec,

zdravnik v Kamniku,

stanuje v gostilnici pri Krištofu v prvem nadstropju.

(2)

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu

pripomočku za lasno rast

(haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rastenju podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od mediciničnih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi vspehi kronana, od Nj. c. k. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožeta I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. k. privilegijo za ves obseg c. k. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810,1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje

(Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo, sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepeča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinanja, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfineji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) 1 gld. 50 kr., s poštinih pošiljanjem 1 gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. k. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz province za poslan gotov denar ali proti poštini povzetju najhitreje izvršujejo. (19)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz; na dalje pri

Eduardu Mahru, dišavarskemu kupcu v Ljubljani, trgovec z nirnberškim blagom v Beljaku in A. Hudelist v Celovcu.

NB. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupei obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izrecno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.